

KOŁŁĄTAJ

KOMARSKI

ENCYKLOPEDIA
 WYCHOWAWCZA

SPIS ARTYKUŁÓW.

CZACKI

WARSZAWA 1900

ŚNIADECKI

CVY. 1880.

INSTYTUT
 BADAŃ LITERACYJNYCH PAN
 BIBLIOTEKA
 00-330 Warszawa, ul. Nowy Świat 71
 Tel. 26-68-153

Дозволено Цензурою
Варшава 10 Февраля 1900 года.

8321

ENCYKLOPEDIA WYCHOWAWCZA.

Encyklopedia Wychowawcza, wydawana od r. 1880—1894 przez ks. Jana-Tadeusza Lubomirskiego, Edmunda Stawiskiego, Stanisława Przysiańskiego i Józefa-Kazimierza Plebańskiego, zaczęte nanowo w r. b., jako ciąg dalszy wydanych tomów 4-ch, poszytami miesięcznymi wychodząc pod kierownictwem Romana Plenkiewicza, przy współudziale Komitetu Redakcyjnego, który składają: Andrychiewicz Władysław, Chlebowski Bronisław, Chmielowski Piotr, Dickstein Samuel, ks. Gralewski Jan, Karpowicz Stanisław, Król Kazimierz, Nitowski Jan, oraz Struve Henryk.

O konieczności i potrzebie ukończenia tak ważnego w sprawie wychowania wydawnictwa, nikt wątpić nie może. Jeżeli jednak powodzenie jego w znacznej mierze od poparcia ogółu zawisło, to wartość wewnętrzna i możność ukończenia dalszego ciągu jeszcze w wyższym stopniu zależy od współudziału i chętnego współpracownictwa ludzi, naukowo sprawie wychowania oddanych.

Do nich więc, rozsyłając niniejszy Spis artykułów, które wejść mają w skład Encyklopedyi Wychowawczej, Redakcyja odwołuje się obecnie. Przez rozesłanie takiego Spisu, Redakcyja pragnie przyszłych swych współpracowników nie tylko zaznajomić z planem i zawartością dalszego ciągu Encyklopedyi, ale oraz uzyskać wskazówki, jakie wyrazy należałoby do niej jeszcze wprowadzić. Podobne uzupełnienia odnosić się mogą zarówno do artykułów treści czysto pedagogicznej, jak i do biografij osób, które przez swe pisma i działalność wychowawczą rzetelne położyły dla wychowania zasługi. Jest to jedyne odstępienie od zasady, którą się kierowali pierwsi założyciele i wydawcy Encyklopedyi Wychowawczej. Redakcyja obecna pragnie uszanować zasługi nie tylko zmarłych, lecz i żyjących pedagogów uznanych przez ogół. Życzliwi przeto wydawnictwu i gotowi poprzeć je swemi pracami, raczą takie uzupełnienia Redakcyjn^{inadestac}, wraz ze spisem artykułów, któreby dla Encyklopedyi opracować chcieli.

Wobec konieczności wszakże zawarcia całego materiału pedagogicznego co najwyżej w tomach 15-tu, wliczając w to i nieodzowne dopełnienia; pożądaną jest jak największa zwięzłość artykułów. Nie znaczy to, by Redakcyja o ich gruntowność i zupełność nie dbała. Naukowe traktowanie i wyczerpanie przedmiotu uważa ona za pierwszy warunek; ale nie mogą to być rozprawy, lecz artykuły, trzymane ściśle w granicach Encyklopedyom właściwych.

Pragnąc obok tego utrzymać jednolitość planu, przyjętego przez pierwszych założycieli, nadmieniam Redakcyja, iż każdy artykuł, dotyczący przedmiotów treści naukowo-pedagogicznej, obejmować powinien: a) krótki rys historyczny przyjętego do opracowania przedmiotu; b) wyluszczenie jego zakresu; c) zastosowanie wychowawcze lub dydaktyczne, oraz d) literaturę, odnoszącą się do niego.

Nadto, ponieważ jest pożądanem, aby artykuły, wchodzące w skład Encyklopedyi, traktowane były ze stanowiska czysto przedmiotowego; wszelkie zatem kwestye sporne, nieuzasadnione naukowo, należy w nich pozostawiać na stronie. Również wszystko to, co może uczucia religijne obrażać, lub z zasadami moralności w przeciwieństwie zostawać, nie będzie uwzględniane w Encyklopedyi.

Wreszcie, ponieważ od ciągłości peryodycznej w znacznej mierze powodzenie wydawnictwa zawisło; przeto Redakcyja najuprzejmiej przyszłych swych współpracowników uprasza, o nadsyłanie artykułów w terminach przez nią wskazanych, gdyż inaczej wydawnictwo może być narazone na przerwy, które zawsze zniechęcają abonentów i ukończenie dzieła przedłużają po za kres zamierzony.

Również Redakcyja uprasza autorów, księgarzy i nakładców, by wszystkie dzieła, rozprawy i broszury, opracowane lub wydawane przez siebie, a dotyczące kwestyj wychowawczych, raczyli nadsyłać Redakcyi.

Książki, broszury, listy i rękopisy przesyłać należy na imię kierującego wydawnictwem pod adresem: Warszawa, Sosnowa № 1.

SPIS

artykułów, opracowanych już w Encyklopedyi
Wychowawczej.

TOM I.

A.

Abecadło, przez J. Radlińskiego.
Afekt, Afektacya, p. J. K. P (le-
bańskiego).
Agrykola, p. J. K. P.
Akademie, p. J. K. P.
Akademie umiejętności, p. J. Sz.
„ duchowne.
„ sztuk pięknych, przez
W. Gersona, or. A. Zaleskiego.
Aleksandryjska szk. katechetów,
p. J. K. P.
Algebra, p. Wł. G (osiewskiego),
Alkuin, p. K. P.
Ambicya, p. J. O (chorowicza).
Ameryka półn., p. E. S (taw-
skiego).
Ameryka połd., p. E. St.
Analiza, p. K. K (aszewskiego).
Antropologia, p. Dr. B. Luto-
stańskiego.
Arabowie, p. J. Świącickiego.
Armiński
Arnold, p. J. F.
Arystoteles, p. Dr. S, P (awlic-
kiego).

Arytmetyka, p. Wincent. Try-
balskiego.
Astronomia, p. J. Kowalczyka.
Ateneum, p. J. K. P.
Atlasy, p. Adolfa Dygasińskiego.
Atlasy zoologiczne, p. Antonie-
go Ślósarskiego.
Augustyn ś. p. E. St.
Australia, p. E. St.
Austria, p. S. Z.

B.

Bacon, p. Dr. S. P.
Bahrtdt, p. (Lubomirskiego, ks.).
Bajka, p. Adolfa Dygasińskie-
go.
Bandkie Jan-Wincenty, p. M. B.
Barat, p. L.
Bar-micwa, p. Fr. Str (aucha).

TOM II.

Bazedow, p. L.
Bazyli W., p. F. J (ezierskiego).
Beaumont, p. P. Chmielowskiego.
Beauvais, p. F. J.
Beda, p. J. K. P.
Belfer, p. Fr. Str.
Belgia.
Bell i Lankester, p. H. Wernica.

Beneke, p. J. K. P.
 Bentham, p. K. K.
 Bentkowski, p. Dutkiewicza.
 Benzew, p. F. Str.
 Bernardin de Saint-Pierre, p. L.
 Berquin, p. L.
 Bethamidrasz, p. F. Str.
 Bezinteresowność, p. Ochorowicza
 Bibliografia.
 Bieliński, p. Piotra Chmielowskiego.
 Boecyusz, p. W. Dziejuszycskiego.
 Bohomolec, p. Łagowskiego.
 Bojaźliwość, p. J. O.
 Bojaźń Boża, p. A. Tyszyńskiego.
 Bona, p. H. W(ernica).
 Borowski, p. P. Chmielowskiego
 Borromeusz, p. L.
 Bossuet, p. L.
 Botanika, p. Ant. Ślósarskiego.
 Brodziński p. P. Chmielowskiego
 Broscius, p. S. Dicksteina.
 Brudzewski.
 Budynki szkolne, p. Bol. Lutostańskiego.
 Burski, p. Tytusa Świdzkiego.
 Bursy, p. H. Wernica.
 Bystrość, p. J. K. P.
 Bystrzonowski, p. P. Chmielowskiego.
 Campan, p. L.
 Campe, p. L.
 Baraccioli, p. L.
 Ceiwość, p. J. O.
 Cegielski, p. M. M.
 Charakter, p. M. Straszewskiego.
 Cheder, p. Fr. Str.
 Chemia, p. A. M. M.
 Chiny, p. J. A. Święcickiego.
 Chojnacki.,
 Choroby w ogóle, p. B. Lutostańskiego.
 Chreptowicz, p. P. Chmielowskiego.
 Chróścikowski.
 Ciekawość, p. J. O.
 Cierpliwość, p. J. O.
 Cnota, p. K. Łuczyńskiego.
 Condillac, p. K. K.
 Condorcet, p. L.
 Ćwiczenia pamięci.
 Ćwiczenia stylistyczne, p. Romana Plenkiewicza.

TOM III.

Ćwiczenia mowy, p. Wł. Nowickiego.
 Ćwiczenia zmysłów.
 Cynizm, p. J. O.
 Czacki, p. P. Chmielowskiego.
 Czarnecki.
 Czartoryska Elż., p. M. Żmigrodzkiego.
 Czartoryski Adam-Jerzy, p. tegoż.
 Czas nauczania, p. S. Sobieskiego.
 Czasopisma dla młodego wieku, p. Chmielowskiego.
 Czechy, p. A. Smorzewskiego.
 Czesne, p. F. Kacparka.
 Czyn, p. A. G.
 Czystość, p. H. D.
 Czystość ciała, p. H. D.
 Czystość języka, p. J. Czubka.
 Czytelnie szkolne, p. P.

D.

Defoe, p. L.
 Deklamacya, p. J. Kotarbińskiego.
 Delicourt, p. L.
 Denuncyacya, p. B. Bieńkowskiego.
 Descartes, p. K. K.
 Diderot, p. L.
 Diesterweg, p. Z. Samolewicza.
 Dinter, p. L.
 Długosz, p. Ks. J. P.
 Dobczycki, p. J. Przyborowskiego.
 Dom.
 Donatus, p. J. K. P.
 Doświadczenie pedagogiczne, p. Rom. Zawilińskiego.
 Dotykanie, p. J. O.
 Dowcip, p. J. O.
 Dozory szkolne.
 Drażliwość, p. J. O.
 Duma, p. J. O.
 Dumarsais, p. L.
 Dupanloup, p. S. P.
 Dupont-de Nemours, p. L.
 Dusza, p. K. K.
 Dydaktyka, p. J. K. P.
 Dyktando, p. J. Petelenza.
 Dyspensa, p. Ks. T. M.

Dziekoński, p. P. Chmielowskiego.
 Dzieła elementarne, p. S. Zarańskiego.
 Dziennik szkolny.
 Dziennik ucznia.

E.

Edgeworth, p. L.
 Egoizm, p. E. St.
 Egzaminy w Ces. i Król. Pol., p. St. F.; w zakładach naukowych, na zachodzie, p. R. Zawilińskiego.
 Egzaminy akademickie, p. R. Zawilińskiego.
 Elementarz, p. F. Nowakowskiego i L.
 Elyot, p. L.
 Elżbieta, p. Piotra Chmielowskiego.
 Emerytura nauczycielska, p. S. P.
 Encyklopedia wychowawcza, p. S. P.
 Energia, p. J. O.
 Epinay, p. L.
 Erazm Rotterdamski, p. K. K.
 Estetyka i wykształcenie estetyczne, p. H. Struve.
 Estkowski, p. Z. Samolewicz.
 Etnografia i Etnologia, p. J. Kopernickiego.

TOM IV.

F.

Falk, J. D., p. R. Zawilińskiego.
 Falkowski Jakób, p. Wł. Nowickiego.
 Fałszywość, p. J. O.
 Felbiger Jan Ign., p. L.
 Feliński, p. Chmielowskiego.
 Fellenberg, p. N. A. i R. P (lenkiewicza).
 Feltre-Wiktoryn p. L.
 Fenelon, p. L.
 Fichte, p. J. Radlińskiego.
 Filologia, p. J. K. P.
 Filozofia, p. H. Struvego.

Finlandya, p. St. P.
 Fizyologia, p. F. N.
 Fizyka, p. St. Kramsztyka.
 Flattich, p. L.
 Fleury, p. L.
 Fourrier, p. L.
 Franke, p. Petelenza.
 Francya, p. Fl. Trawińskiego.
 Frąckiewicz p. Al. Czajewicza.
 Fredro, p. P. Chmielowskiego.
 Friedlender, p. L.
 Fröbel, p. Zielonczankę i R. P.

G.

Gadatliwość, p. J. O.
 Gałęzowski, p. Gasztowtta.
 Garbiński, p. M-A. Baranieckiego.
 Garczyński p. L.
 Gaultier, p. L.
 Gedike, p. L.
 Genlis de, p. L.
 Gerando, p. L.
 Gerdil, p. L.
 Gerson, p. L.
 Geografia, p. J. K. Plebańskiego.
 Geometrya, p. S. Dicksteina.
 Gimnastyka, p. dr. Łuczkiwicza.
 Gimnazya, p. M. Maciszewskiego.
 Girard, p. L.
 Gizewiusz, p. W. Kętrzyńskiego
 Glarean, p. L.
 Gliczner, p. P. Chmielowskiego.
 Goethe, p. R. Plenkiewicza.
 Golański, p. P. Chmielowskiego.
 Gołuchowski, p. S. Dicksteina.
 Gostyński, p. L.

TOM V.

Łuk. Górnicki, p. P. Chmielowskiego.
 Górski Jakób, p. K. Morawskiego.
 Gramatyka grecka, p. Br. Bieńkowskiego.
 Gramatyka łacińska, p. tegoż.
 Gramatyka polska, p. tegoż.

SPIS

artykułów, wejść mających w skład dalszego ciągu Encyklopedyi Wychowawczej.

Gramatyka polska (dokończenie)
Gramatyka francuska.
 niemiecka.

Grecya
Groddeck. Ernest.
Groźba, p. Kary.
Gry i zabawy.
Grzegórz z Sanoka.
Grzeczność, niegrzeczność.
Grzepski Stanisław.
Guwerner, p. Nauczyciel
Guwernantka, p. Nauczycielka.
Gwałtowność.
Gwiazdka.
Guyau.

H.

Hamilton i jego metoda.
Hartowanie, p. Hygiena.
Hebrajski język.
Herbart.
Herder.
Hellada, p. Wychowanie greków.
Historya.
Historya biblijna.
Historya krajowa, podręczniki.
Historya kościelna.
Historya naturalna, p. Nauki przyrodnicze.
Historya pedagogiki, p. Pedagogika i jej historia.
Historya powszechna szkół, p. Szkoły.
Historya szkół w Polsce p. Szkoły w Polsce.
Historya Literatury, p. Literatura.
Hiszpania.
Hoffmanowa Klementyna z Tańskich.
Howfyl, p. Fellenberg.
Hollandya.
Hube.
Humanizm i Realizm.
Humboldt Wilhelm.

Humor.
Hückel Edward.
Hygiena pracy nmysłowej.
Hygiena w wychowaniu.
Hygiena w szkole.

I.

Idealizm w wychowaniu.
Idyotyzm.
Indye.
Indywidualność.
Indywidualizm.
Inspekcyja, inspektor.
Instynkt.
Instytut higieny dziecięcej.
Instytuty pedagogiczne.
Instytuty, p. Zakłady naukowe i wychowawcze.
Internaty.
Inwentarz szkolny.
Ironia.
Izba edukacyjna.
Izba szkolna, p. Hygiena szkolna.
Izraelici, p. Historia pedagogiki.

J.

Jachowicz Stanisław.
Jahn Fryd. Lud.
Jacotot.
Jan Duns Scott.
Jan z Głogowa.
Januszowski Jan.
Jakubowski Adam.
Jazda konna, p. Gimnastyka.
Jastrzębowski Wojciech.
Jąkanie się.
Jeske August.
Jeziński Feliks.
Jezuici.
Jeszuwa.
Języki nowożytne.
Język ojczysty i wykładowy.
Języki starożytne.
Jordan Henryk.
Józefczyk Jędrzej.

Jundziłł, autor podręczników.
 Jurgielewicz Aleksander.
 Jurkiewicz Karol.

K.

Kadłubek Wincenty.
 Kalasanty Józef, ś. p. Pijarzy.
 Kaligrafia.
 Kalwin, p. Reformacja, jej wpływ.
 Kant.
 Kantoraty, p. Szkoły kantoralne.
 Kanty Jan ś.
 Kamocka Józefa.
 Kaprysy.
 Karbowski Antoni.
 Kary i karność szkolna.
 Karol Wielki.
 Karpowicz Stanisław.
 Kasy oszczędności szkolne.
 Kasy nauczycielskie.
 Katecheta.
 Katechetyczna metoda, p. Metody.
 Katechizm.
 Katedra.
 Katedralne szkoły, p. Szkoły.
 Kaszewski Kazimierz.
 Kazania dla uczniów.
 Kąpiele.
 Kinematyka, p. Mechanika.
 Klasy równoległe (paralelne).
 Klasy szkolne.
 Klasyczne studia.
 Kluk.
 Kłamstwo.
 (z) Kobylina Jędrzej.
 Kochański Adam.
 Kolaborator.
 Kolegia (Collèges, Collegia nobilia).
 Kolegium nauczycielskie.
 Kolega.
 Koleżeństwo.
 Kolonie letnie.
 Kolokwie.
 Kołłątaj Hugo.
 Kołyska.
 Komeński Jan-Amos.
 Komisya edukacyjna.
 Komisya oświecenia.
 Komisya sądowo-edukacyjna.
 Kompozycja.

Knapski Grzegorz.
 Konarski Ad., p. Założyciele.
 Konarski Michał.
 Konarski ks. Stanisław.
 Koncentracja nauk.
 Konferencye nauczycielskie i szkolne.
 Konfirmacja.
 Koniecpolski St. p. Założyciele.
 Konkurs, p. Zadania konkursowe.
 Konsekwencya w wychowaniu.
 Kouserwatoryum.
 Konwersator, Konwersatorka.
 Konwikt.
 Kopczyński Onufry.
 Korpusy kadetów.
 Korpusy wakacyjne.
 Korepetytor i korepetycyje.
 Korzon Tadeusz.
 Korzeniowski Józef.
 Korzeniowski założyciel.
 Kościół, stosunek jego do szkoły.
 Kosmografia.
 Kowerska Zofia.
 Koza, p. Kary.
 Krajewski M. Dymitr.
 Krakowowa Paulina.
 Kramszyk Stanisław.
 Krasicki Ignacy, biskup.
 Krasicki Jan, biskup, p. Założyciele.
 Krasnosielski Teofil.
 Krasnowolski Antoni.
 Kräpelin.
 Kremer Józef.
 Kretynizm w związku z kształceniem idiotów i upośledzonych, p. Idyotyzm.
 Kronenberg Leopold, p. Szkoły handlowe.
 Król Kazimierz.
 Królikowski Fran.
 Krótkowzroczność, p. Wzrok.
 Krytyka.
 Krytycyzm.
 Krupiński ks. Franc.
 Kryński Adam-Antoni.
 Krüger Oswald.
 Krzemieniec.
 Krzyżanowski Adryan.
 Książki dla młodego wieku.
 Książki elementarne.
 Książki ludowe.
 Książki obrazkowe.

Książki szkolne (podręczniki).
 Kształcący wpływ sztuk pięknych.
 Kształcenie, p. Pedagogika.
 Kształcenie głuchoniemych, p. Zakłady dla głuchoniemych.
 Kształcenie ociemniałych, p. Zakłady dla ociemniałych.
 Kształcenie nauczycieli, p. Seminarja nauczycielskie.
 Kudasiewicz Adolf.
 Kuharski Tomasz.
 Kurator okręgu.
 Kuratorya.
 Kurs.
 Kursa dodatkowe prawne i pedagogiczne.
 Kursa handlowe, p. Szkoły handlowe.
 Kursa dopełniające dla nauczycieli szkół ludowych.
 Kursa przygotowawcze.
 Kwiatkowski Marcin z Różyca.
 Kwietyzm.
 Kwintylian, p. Rzym.

L.

Lancaster, p. Bell i Lancaster.
 Leibnitz.
 Lekarz szkolny
 Lekeya.
 Lekcje prywatne.
 Lektor.
 Lekkomyślność, p. Wady.
 Lenistwo, p. Wady.
 Lelewel.
 Leszczyński J. N.
 Libelt Karol.
 Licea.
 Likurg, p. Grecy i wychowanie u Greków.
 Liczba godzin nauki.
 Liczba uczniów.
 Liczydło.
 Linde Bogumił.
 Lipiński Józef.
 Literatura.
 Literatura dla młodzieży, p. Książki dla młodego wieku.
 Literatura pedagogiczna.
 Locke John.
 Logika.
 Lompa Józef.
 Lubomirski Jan-Tadenz.

Lubomirski Jerzy, p. Założyciele.
 Luther Marcin, p. Reformacja i jej wpływ.
 Lutosławski Wincenty.
 Lżenie.

Ł.

Łagodność.
 Łagowski Floryan.
 Łakomstwo.
 Ławki szkolne.
 Łódzka.
 Łukasiewicz Józef, jako historyk szkół u nas.
 Łyszkowski Maksymilian.

M.

Maciejowski Bernard, p. Założyciele.
 Machczyńska A.
 Majówka.
 Malez Wilhelm, p. Wychowanie macierzyńskie.
 Malecka Wanda.
 Malowanki.
 Małżeństwo, p. Rodzina.
 Mapy ścienna, wypukłe, ślepe, p. Atlasy.
 Marnotrawstwo.
 Marycki Szymon.
 Marymont.
 Matecki Teodor-Teofil, doktor.
 Matematyka.
 Materyalizm w wychowaniu.
 Matka, p. Rodzina, niemowlę, wychowanie fizyczne, wychowanie religijne w rodzinie.
 Mądrość.
 Mechanika.
 Mecherzyński Karol.
 Melamed v, Małamed.
 Melanchton.
 Metody.
 Metodyka.
 Metyczność, p. Poetyka.
 Męczenie zwierząt, p. Zwierzęta.
 Miarka Karol.
 Mickiewicz Adam.
 Miechowici.
 Mieczyski St.
 Mieroszevska Lucyna.
 Mierzyski Antoni.

Miłość, jako czynnik wychowawczy.

Miłość bliźniego i kraju.

Miłość własna.

Miłosierdzie i filantropia.

Miny, Mimika.

Mineralogia.

Ministerium oświaty.

Mistycyzm.

Mitologia.

Mizantropia.

Młodzieniec, p. Wiek młodzieńczy.

Mnemotechnika.

Moda.

Modelowanie.

Modlitwa.

Modlitewniki.

Modrzewski And-Frycz.

Monitorzy, cenzorowie szkolni.

Montaigne.

Moralizowanie, p. Wychowanie.

Moralność.

Morawska Zuzanna.

Mowa.

Mowa dziecka.

Muczkowski Józef.

Mundury szkolne.

Muzea.

Muzea pedagogiczne.

Muzyka.

Myślenie.

N.

Nabożeństwo domowe i szkolne.

Nadbałtyckie prowincye.

Nadczułość, p. Wrażliwość.

Nagana.

Nagroda.

Nakwaska Anna z Krajewskich.

Nakwaska Paulina z Potockich.

Nałogi.

Namiętność.

Narodowe wychowanie, p. Wychowanie.

Naruszewicz Adam.

Naśladownictwo.

Naturalność, p. Prostota.

Nauczanie, sposoby nauczania
p. Dydaktyka i Metoda.

Nauczanie domowe.

Nauczanie szkolne.

Nauczanie wspólne chłopców i
dziewcząt.

Nauczyciel.

Nauczycielka.

Nauka.

Nauka czytania i pisania. (Metody).

Nauka obowiązkowa,

Nauka o dziecku.

Nauka religii, p. Religia.

Nauki przyrodnicze p. Przyrodoznawstwo.

Nauki społeczne.

Nawyknienia.

Nehring Władysław.

Nepodyka p. Wiek niemowlęcy,
dziecinny.

Nerwowość p. drażliwość.

Niańka, p. Piastunka.

Niecierpliwność, p. Cierpliwność.

Nieczułość.

Nieczystość p. Czystość.

Niedbalstwo.

Niedokrwistość.

Niedołęstwo.

Niedorozwój.

Niedziela i święta.

Niegrzeczność, p. Grzeczność.

Nieporządek, p. Porządek.

Niestałość, chwiejność, p. Stałość.

Niemayer.

Niemcy.

Niemota.

Niemowlę, p. Wiek niemowlęcy.

Nieufność, p. Zaufanie.

Niezręczność, p. Zręczność.

Nitowski Jan.

Norwegia, p. Skandynawia.

Noskowski bis. płoc., p. Założyciele.

Noty, p. Stopnie.

Nowakowski Francisz.

Nowicki Władysław.

Nowodworski bis., p. Założyciele.

Nudy.

Nuty, p. Muzyka.

O.

Obłuda.

Obowiązek.

Obojętność.

Obrażliwość.

Obzarstwo.

Obyczaj.

Obyczajność.

Ochmistrz.

Ochrona.
 Oczapowski Michał.
 Odczyty.
 Odpoczynek, p. Wytchnienie.
 Odpowiedzi.
 Odwaga.
 Ogrody i podwórza szkolne, p. Budynki szkolne.
 Ogródki dzieciinne, p. Fröbel.
 Ogrzewanie.
 Ojciec, p. Rodzina.
 Okazy i wzory (zoologiczne, botaniczne, mineralogiczne, rysunkowe, piśmiennicze i t. d.)
 Okrąg naukowy.
 Okrucieństwo.
 Olszewski Jędrzej, p. Założyciele.
 Onanizm.
 Opaliński, założyciel szkół w Siemrakowie, p. Założyciele.
 Opieka.
 Opiekun główny i przydany.
 Opieszalność, p. Lenistwo.
 Opłaty szkolne.
 Opowiadanie nauczyciela i dzieci.
 Opryskliwość.
 Ortografia.
 Ortopedia.
 Oryginalność.
 Osady karne, poprawcze.
 Osiński Ludwik.
 Oświetlenie.
 Oszczędność.
 Oszukaństwo, p. Podejście.
 Otwartość.

P.

Palenie tytoniu.
 Pacierz.
 Pamięć.
 Panowanie nad sobą.
 Pankiewicz Jan.
 Państwo.
 Papi Jadwiga-Teresa.
 Papłoński Jan.
 Parylak Piotr.
 Pascal Błażej.
 Pasierb, pasierbica.
 Patologia wychowawcza.
 Patenty szkolne.
 Patronat, p. Opieka.
 Pauza.
 Pawlicki Stefan, ks.
 Pawiński Adolf

Payot Juliusz.
 Pedagogika i jej historia.
 Pedagogika doświadczalna.
 Pedagogika społeczna.
 Pedagogium.
 Pedantyzm,
 Pedologia, p. Nauka o dziecku.
 Pedel.
 Pensya, wynagrodzenie.
 Pensya p. Zakłady prywatne.
 Pensjonat, p. Internat.
 Perspektywa, p. Geometrya opisowa.
 Pesymizm.
 Pestalozzi.
 Pestalozzianum. p. Muzea.
 Petrycy.
 Pęczarski Nikodem.
 Piastunka.
 Pietkiewicz. bis, Żmudzki p. Założyciele.
 Pieszczoty.
 Pieszczotliwość.
 Pijarzy i ich szkoły.
 Pietyzm.
 Pilat Roman,
 Pilność.
 Pióro, jego historia.
 Piłka, p. Gry i zabawy.
 Piramowicz Grzegorz.
 Pismo (historia pisma).
 Piwarski Jan-Feliks.
 Plan lekcyj, p. Rozkład godzin.
 Plan nauk.
 Planimetrya, p. Geometrya elementarna.
 Platerowa Izabella z Borchów.
 Platerówna Cecylia.
 Plato.
 Plebański J. K.
 Plutarch.
 Płaca za lekcye.
 Płacz.
 Płeć.
 Plotkarstwo, p. Wady.
 Pływanie.
 Pobłażliwość.
 Pobożność.
 Pocałunek.
 Pochwała.
 Poczbott Stanisław.
 Poczucie piękna, p. Wychowanie estetyczne.
 Poczucie sprawiedliwości.
 Podarunki.

- Podatność w wychowaniu (Wychowalność).
 Podejście.
 Podręczniki szkolne cenniejszych autorów.
 Prdróże w celach edukacyjnych.
 Poetyka.
 Poezya w wychowaniu,
 Poglądowa metoda.
 Pokora.
 Pokusa.
 Pokuta.
 Polemimika i dysputa.
 Policya szkolna.
 Politechnika.
 Polityka i szkoła.
 Polska.
 Popędy.
 Popędliwość, p. Wady.
 Popliński Antoni.
 Popliński Jan, redaktor i założyciel „Przyjaciela ludu”.
 Popławski Antoni.
 Portugalia.
 Porywczosć.
 Porządek.
 Poszluszeństwo.
 Postęp.
 Potocki Ignacy.
 Potocki Mikołaj, p. Założyciele.
 Potocki Stanisław.
 Potrzeby i nawyki zbytkowne.
 Powaga.
 Powieści, p. Romanse.
 Powolność.
 Powołanie.
 Powtarzanie, repetycyje.
 Poznańskie W. Ks.
 Pozytywizm.
 Praca, pracowitość i wstręt do pracy.
 Praca ręczna.
 Praca umysłowa.
 Pracownie (Laboratorya).
 Praktyczność.
 Prawda.
 Prawoznawstwo.
 Prawo natury.
 Prawdomówność.
 Prawość.
 Prefekt.
 Próbnny rok i lekcyja próbna.
 Przebaczenie.
 Przeciążenie.
 Przesady.
 Profesor, p. Nauczyciel.
 Progimnazyum.
 Program, p. Sprawozdania.
 Promocya.
 Prorektor, p. Rektor.
 Prośby, p. Kształcenie charakteru.
 Prostota.
 Protasewicz Wal., p. Założyciele.
 Próźność.
 Prussy.
 Przedmioty obowiązkowe i drugorzędne, p. Plan nauk.
 Przedwczesna dojrzałość.
 Pierworodstwo.
 Przekonania.
 Przepisywanie.
 Przesłuchiwanie.
 Przestrach, p. Affekta.
 Przerażenie, p. Affekta.
 Przestroga.
 Przesyt.
 Przyborowski Józef.
 Przyjaźń.
 Przygnębienie.
 Przyjemności, p. Zabawy.
 Przyjmowanie do szkół.
 Przykłady w życiu.
 Przykłady w nauczaniu.
 Przymus szkolny.
 Przyroda.
 Przyrodnicze nauki.
 Przysięganie się, p. Wady.
 Przysłański Stanisław.
 Przytulki wychowawcze.
 Przywileje szkolne.
 Przyzwoitość.
 Psychologia.
 Psychologia dziecka.
 Psychologia wychowawcza.
 Puchewicz Alfons.
 Puchewicz Władysław.
 Puławy.
 Pythagoras.
 Pytania dzieci.
 Pytania i odpowiedzi, p. Metody.

R.

- Raban Maur.
 Rabelais.
 Radwański Feliks.
 Rachunek wyższy.

Racyonalizm.
 Rady szkolne.
 Radomiński Jan-Alojzy.
 Radwański Jędrzej.
 Radziwiłł Jerzy, p. Założyciele.
 Radziwiłł Mikołaj, p. Założyciele.
 Ramus Piotr.
 Ratychius.
 Raumer Karol.
 Reformacja, p. Hist. pedagogiki.
 Regulamin szkolny.
 Rektor, protektor, inspektor.
 Relegowanie, p. Wydalenie ucznia.
 Religia.
 Repetycja.
 Retoryka.
 Reuchlin Jan.
 Rey Mikołaj.
 Richter (Jean-Paul).
 Roboty, robótki.
 Rochow.
 Rodzicielska władza.
 Rodzina.
 Rogaliński.
 Rok szkolny.
 Rollin.
 Romanse.
 Rościszewski Adam-Janusz. p. Polska, Założyciele.
 Rossya.
 Rostafiński Józef.
 Rousseau.
 Równość w wychowaniu.
 Rozbiór gramatyczny.
 Rozdrażewski, bis., p. Założyciele.
 Rozdrażnienie.
 Rozkaz.
 Rozkład lekcyj i zajęć.
 Rozsądek.
 Roztargnienie.
 Rozum.
 Rozwój fizyczny i duchowy.
 Ruch. p. Ćwiczenie ciała, gimnastyka.
 Ruchliwość.
 Rudnicki Wł., bis., p. Założyciele.
 Rutyna.
 Rygor, Rygoryzm.
 Rykaczewski Erazm.
 Rymarkiewicz Jan.
 Rysunek.
 Rzączyński.
 Rzemiesła.

Rzymianie, p. Wychowanie u Rzymian.

S.

Salle (de la) Jan-Chrzyciel.
 Saltzman.
 Samochwalstwo.
 Samodzielność.
 Samolewicz Zygmunt.
 Samolubstwo, p. Egoizm.
 Samopomoc.
 Samokształcenie.
 Samowiedza.
 Samowola.
 Sądownictwo uniwersyteckie.
 Sądy honorowe.
 Schiller.
 Schleiermacher.
 Schmidt Józef.
 Schmit.
 Schlebianie.
 Schludność.
 Scholastyka.
 Schronienie nauczycielek.
 Schwartz Franciszek.
 Seminarya nauczycielskie.
 Seminarya duchowne.
 Seminaryum uniwersyteckie.
 Sen, p. Hygiena.
 Seneka.
 Sentymentalizm i sentymentalność, p. Uczuciowość.
 Serce, p. Uczucie.
 Sierociński Teodozy.
 Sierota.
 Sieroty, p. zakłady dla sierot.
 Sikorska Jadwiga.
 Skandynawia.
 Skarbek Fryderyk hr.
 Skarbek Stanisław hr.
 Skaliger Józef.
 Skarga Piotr.
 Skarżenie.
 Skąpstwo.
 Skeptycyzm.
 Skłonności.
 Skolioza, p. Skrzywienie kręgosłupa.
 Skorski Aleksander.
 Sknerstwo, p. Skąpstwo.
 Skromność.
 Skrytość.
 Ślepotą.
 Ślizgawka.

- Sloyd.
 Słóarski Antoni.
 Słubowanie.
 Słowacki Euzebinsz.
 Słownik.
 Słowność.
 Słuch.
 Śmiałość, p. Odwaga.
 Smolikowska Izabella.
 Słuszność.
 Służba domowa.
 Służba szkolna.
 Sniadecki Jan.
 Sniadecki Jędrzej.
 Śódieski Jakób.
 Sobieski Stanisław.
 Socyologia p. Nauki społeczne.
 Sofistyka.
 Sokrates.
 Sokratyczna metoda, p. Metody.
 Solon.
 Solski Stanisław.
 Sorbona.
 Spencer Herbert.
 Spener.
 Śpiew, Śpiewnik.
 Społeczeństwo i jego wpływ wychowawczy.
 Sport.
 Spotrzegawczość.
 Spowiedź.
 Sprawiedliwość.
 Sprawozdania szkolne.
 Sprzęty szkolne, p. Inwentarz.
 Stan nauczycielski, p. Nauczyciel.
 Stanowisko nauczyciela.
 Stanowczość.
 Staszyc Stanisław.
 Statuta, p. Prawodawstwo szkolne.
 Statyka, p. Mechanika.
 Statystyka wychowawcza.
 Steczkowski Jan-Kanty.
 Stenografia.
 Stephani Henryk.
 Stoicyzm.
 Stopnie nauczycieli.
 Stopnie naukowe.
 Stopnie szkolne.
 Stowarzyszenia nauczycielskie.
 Stowarzyszenia uczniów.
 Straszenie.
 Strojnowski Hieronim.
 Struve Henryk.
 Strzelanie do celu, p. Sport.
 Studya prywatne.
 Stupnicki Hipolit.
 Sturm Jan.
 Styl, stylistyka.
 Stypendya.
 Sumienie, sumiennosc.
 Suplent.
 Surowosc.
 Sylabizowanie, p. Nauka czytania.
 Starosc (stosunek młodzieży do starszych).
 Sympatya, p. Współczucie.
 Syntetyczna metoda, p. Metody.
 Syrwid Konstanty.
 Systemy szkolne.
 Śwawoła.
 Świadectwa szkolne, oraz cenzury.
 Swoboda nauczania.
 Szaniawski Kalasanty.
 Szarady, p. Zabawy.
 Szczepienie ospy.
 Szczerosc.
 Szczeńliwosc.
 Szymierstwo, p. Gimnastyka.
 Sztitny Tomasz.
 Szkoła i dom (Rodzina stosunek jej do szkoły).
 Szkoły Bazylianskie.
 Szkoła centralna w Paryżu.
 Szkoła dramatyczna.
 Szkoła jednolita.
 Szkoły filologiczne, realne, mieszane.
 Szkoły freblowskie.
 Szkoły fabryczne.
 Szkoła Główna warszawska.
 Szkoły handlowe.
 Szkoły katedralne.
 Szkoły parafialne.
 Szkoły początkowe.
 Szkoła kadetów.
 Szkoły klasztorne.
 Szkoły klasyczne (gimnazya).
 Szkoły.
 Szkoły łacińskie.
 Szkoły ludowe, gromadzkie, lub gminne.
 Szkoły miejskie.
 Szkoły niedzielne.
 Szkoły normalne.
 Szkoły ogrodnicze, pszczelnicze
 Szkoły organistów.

Szkoły przemysłowe.
 Szkoły prywatne.
 Szkoły przygotowawcze.
 Szkoły rabinów.
 Szkoły rzemieślnicze (pierwsza szkoła w Opolu).
 Szkoły rysunkowe.
 Szkoły rolnicze.
 Szkoły średnie.
 Szkoły sztuk pięknych.
 Szkoły techniczne.
 Szkoły wieczorne.
 Szkoły wojskowe.
 Szkoły wojewódzkie, wydziałowe i podwydziałowe.
 Szkoły weterynaryjne.
 Szkoły wzorowe.
 Szkoły wyznaniowe, bezwyznaniowe i paritatyczne.
 Szkoły żeńskie.
 Szkoła i życie.
 Szkoły żydowskie.
 Szorstkość.
 Szpiegowstwo, p. Denuncyacja.
 Sztuki piękne.
 Sztuka wychowania.
 Szmiglecki.
 Szubert, założyciel ogrodu botanicznego.
 Szumowski Aleksander.
 Szumski Tomasz.
 Szwajcarya.
 Szwecya, p. Skandynawia.
 Szyderstwo.

T.

Tabelaryczna metoda.
 Tablica szkolna.
 Tablice ścienne.
 Tablice historyczne.
 Takt pedagogiczny.
 Talent.
 Taniec.
 Tarnowski Jan-Amor.
 Tatomir.
 Teatyni.
 Teatr, p. Widowiska dla młodzieży.
 Temperament.
 Historia liczb.
 Tępe pojęcie.
 Tolerancya.
 Tomasz ś. z Akwinu.

Towarzystwość.
 Towarzystwa higieniczne.
 Towarzystwo do ksiąg i elementów.
 Towarzystwa pedagogiczne.
 Towarzystwa nauczycielskie.
 Tranzlokacya względem uczniów.
 Trivium i Quadrivium, p. Historia szkół.
 Trentowski Bronisław.
 Trotzendorf.
 Trybulski W.
 Trygonometrya, p. Geometrya.
 Twardowski Kazimierz.
 Twórczość.

U.

Ubranie.
 Uczciwość.
 Uczelnia.
 Uczenie się.
 Uczeń, uczennica.
 Uczucie.
 Uczciwość.
 Ujejski Tom, bis. chełm., p. Założyciele.
 Uległość.
 Ułomność (obchodzenie się z ułomnemi dziećmi).
 Umiarkowanie i nadużycie.
 Umysł.
 Uniesienie się.
 Unikanie ludzi, p. Towarzystwość.
 Uniwersytet.
 Uposażenie szkół, instytucjów.
 Upředzenia.
 Urazy i niechęci.
 Urlop.
 Uroczystości dziecinne.
 Uroczystości szkolne.
 Urządzenia szkolne.
 Usłużność.
 Uszanowanie.
 Utrzymywanie i uposażenie szkół
 Utylitarność w wychowaniu.
 Uwaga, nieuwaga.
 Uwalnianie uczniów.

W.

Wady charakteru.
 Wady dziecka.
 Wady młodzieży.
 Wakacye.

Warnkówna.
 Wdzięczność, niewdzięczność.
 Wentylacja.
 Wesolość.
 Wernic Henryk.
 Weryho Marya.
 Wędrowni nauczyciele.
 Wiara.
 Wiek niemowlęcy, dziecienny.
 Wiek młodzieńczy.
 Wielka Brytania.
 Wielomówność.
 Wielopolski Aleksander.
 Wielopolski Maksymilian, p. Za-
 łożyciele.
 Wilczyńska Zuzanna z Redłów.
 Wincenty a Paulo.
 Wiszniewski Antoni.
 Wiszniewski Michał.
 Wizytatorowie.
 Wizytacja szkolna.
 Włochy.
 Wojnarowska Karolina.
 Wokabuły.
 Wola.
 Wolff Fryd. Aug.
 Wolność woli, p. Wola.
 Wolność nauczania.
 Wprawa.
 Wrażliwość.
 Wroński-Hoene Józef-Marya.
 Współuczucie.
 Współubieganie się.
 Wścibstwo.
 Wstrety wrodzone.
 Wstydlivość.
 Wszecznica, p. Uniwersytet.
 Wybór nauczyciela.
 Wybór zawodu.
 Wychodki, p. Budynki szkolne.
 Wybicki Józef.
 Wychowanie, jego cel i donio-
 słość.
 Wychowanie domowe i publi-
 czne.
 Wychowanie kobiety.
 Wychowaniec, wychowanica.
 Wychowawca, wychowawczyni.
 Wycieczki naukowe.
 Wydalenie ucznia.
 Wydatki szkolne.
 Wykład.
 Wykłady próbne.
 Wykształcenie.
 Wykształcenie harmonijne.

Wykształcenie ogólne.
 Wykształcenie specjalne.
 Wymowa.
 Wyobrażenie, kojarzenie wyo-
 brażeń, odnowa wyobrażeń.
 Wyobrażenia.
 Wypisy.
 Wypoczynek, p. Odpoczynek.
 Wyrwanie ucznia do lekcyj.
 Wyrwicz Karol.
 Wystawy szkolne.
 Występek.
 Wytchnienie.
 Wytrwałość.
 Wzrok, zachowanie, wprawa oka.

Z.

Zabawki dzieciinne.
 Zabawy publiczne.
 Zachęta.
 Zadania klasowe i domowe.
 Zadania konkursowe.
 Zagadki, zagadnienia i zbiory
 zadań.
 Zajęczkowski Władysław.
 Zakaz, p. Rozkaz.
 Zakłady i Instytuty agronomi-
 czne.
 Zakłady naukowe i międzynaro-
 dowe.
 Zakłady poprawcze dla młodzie-
 ży.
 Zakłady lecznicze dla dzieci.
 Zakłady dla umysłowo niedołą-
 zanych, idiotów i kretynów.
 Zakłady dla sierot.
 Zakłady dla ociemniałych.
 Zakłady dla głuchoniemych.
 Założyciele, zapisodawcy i refor-
 matorowie.
 Zakłady i Instytuty naukowe w
 dawnej Polsce, p. Szkoły w
 Polsce.
 Zamiłowanie porządku.
 Zamiłowanie w stroju.
 Zamoyski Jan.
 Zapał.
 Zarański Stanisław.
 Zarażliwość (suggestya).
 Zasady wychowania.
 Zatrudnienie.
 Zawód, p. Wybór zawodu.
 Zawstyżenie.
 Zazdrość.
 Zbiory i pomoce uaukowe.

Zboczenia płciowe.
 Zbytek.
 Zdanowicz Aleksander.
 Zdzitowiecki Seweryn.
 Zdolność, uzdolnienie uczniów.
 Zdrowie.
 Zdrowy rozsądek.
 Zdrożność.
 Ziemiecka Eleonora.
 Zjazdy nauczycieli.
 Zille.
 Złość, złośliwość.
 Zmowa.
 Zmysły, oraz ich kształcenie.
 Zmysłowość.
 Zmyślność.
 Zniewieściałość.
 Znużenie, zmęczenie.
 Zoologia.
 Zubelewicz Adam-Ignacy.
 Zuchwalstwo.
 Zwierzchność szkolna.

Zwierzęta.
 Zwyródnienie.

Ż.

Żabików.
 Żak.
 Żal.
 Żart, żartobliwość.
 Żądanie.
 Żądze, czyli namiętności.
 Żądza przewodzenia.
 Żądza wiedzy.
 Żmichowska Narcyza.
 Żolibórz, p. Pijarzy.
 Żochowski Feliks, gramatyk.
 Żółkiewski Stanisław, p. Założyciele.
 Żukowski Szymon Feliks, filolog.
 Życie szkolne.
 Życiorysy w wychowaniu i nauczaniu.
 Życki, prof. w Wilnie.

K
8321
spisartyk

WARUNKI PRENUMERATY.

Prenumeratę na Encyklopedyę Wychowawczą przyjmują wszystkie księgarnie krajowe i zagraniczne. Prenumeratorowie za każdy tom, obejmujący arkuszy 40, opłacają rubli 3 kop. 20, z przesyłką, rubli 4; za każdy zeszyt 5-cio arkuszowy kop. 40, z przesyłką kop. 50.

Nadto dla ułatwienia nowym prenumeratorom nabycia całości Encyklopedyi, cena wydanych 4-ch pierwszych tomów, jeżeli za tom 5 opłacą z góry prenumeratę, obniża się z rubli 20, do rubli 6.

Redaktor główny i ekspedycja Encyklopedyi Wychowawczej: w Warszawie, w Księgarni Gebethnera i Wolff'a, Krakowskie Przedmieście № 15.